

ਸ਼੍ਰੇਣੀ - ਅੱਠਵੀਂ (ਸਾਈੰਸ) ਸੈਸ਼ਨ 2016-17

ਮਹੀਨਾ	ਪਾਠ ਦਾ ਨਾਂ	ਉਦੇਸ਼	ਕਿਰਿਆਵਾਂ
ਅਪ੍ਰੈਲ	ਪਾਠ-1 ਫਸਲ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ	<ul style="list-style-type: none"> ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਅੱਜ਼ਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ। ਰੱਬੀ ਅਤੇ ਖਰੀਫ਼ ਫਸਲਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਅਧਿਆਪਕ ਖੁਰਪੀ, ਦਾਤੀ, ਬੇਲਚਾ, ਕਸੀ ਆਦਿ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਇਹ ਕਿੱਥੇ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੌਸਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਲਿਆ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖਰੀਫ਼ ਅਤੇ ਰੱਬੀ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
	ਪਾਠ-3 ਸੰਸਲਿਸ਼ਟ ਰੋਸੇ ਅਤੇ ਪਲਾਸਟਿਕ	<ul style="list-style-type: none"> ਕੱਪੜੇ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰੋਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ। ਵੇਖ ਕੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਸੂਡੀ, ਉੱਨੀ, ਸਿਲਕ, ਰੇਆਨ, ਨਾਈਲਾਨ ਆਦਿ ਤੋਂ ਬਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਮੰਗਵਾਓ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਿਖਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਬਣਤਰ ਸਮਝਾਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਸਮਝਾਏ।
ਮਈ	ਪਾਠ-2 ਸੂਖਮਜ਼ੀਵ ਮਿੱਤਰ ਅਤੇ ਚੁਸ਼ਮਣ	<ul style="list-style-type: none"> ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਖਮਜ਼ੀਵਾਂ ਦਾ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੂਖਮਜ਼ੀਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਹਾਨੀਆਂ ਦੱਸ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚਣ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਅਧਿਆਪਕ ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਦਹੀਂ ਬਣਨ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਏ ਅਤੇ ਦਹੀਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬੂੰਦ ਨੂੰ ਸੂਖਮਦਰਸ਼ੀ ਹੇਠ ਦਿਖਾ ਕੇ ਸੂਖਮਜ਼ੀਵਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕ ਕਿਸੇ ਫਲੀਦਾਰ ਪੌਦੇ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੇ ਜੀਵਾਣੂ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੱਸੋ।
	ਪਾਠ-4 ਪਦਾਰਥ-ਧਾਤਾਂ ਅਤੇ ਅਧਾਤਾਂ	<ul style="list-style-type: none"> ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਤਾਂ ਅਤੇ ਅਧਾਤਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਵਾਉਣੀ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਦਾਰਥ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਧਾਤਾਂ-ਅਧਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ।

		<ul style="list-style-type: none"> • ਧਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਅਧਾਰਤਾਂ ਦੇ ਰਸਾਇਣਿਕ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ। 	<ul style="list-style-type: none"> • ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਜੰਗ ਲੱਗਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕਿਰਿਆ ਕਰਵਾਉਣੀ।
ਜੂਨ	ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਰਟ ਅਤੇ ਮਾਡਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿਣਾ।		
ਜੁਲਾਈ	ਪਾਠ-5 ਕੋਲਾ ਅਤੇ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ	<ul style="list-style-type: none"> • ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਲਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ। • ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਥਰਾਟੀ ਬਾਲਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> • ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਲਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਾਲਣਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਜਾਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। • ਅਧਿਆਪਕ ਚਾਰਟ ਜਾਂ ਮਾਡਲ ਰਾਹੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣਾ।
ਪਾਠ-8	ਸੈਲ: ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜ	<ul style="list-style-type: none"> • ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜੀਵਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਸੈਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ। • ਸੈਲ ਦੇ ਨਿਕੜੇ ਅੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ। 	<ul style="list-style-type: none"> • ਅਧਿਆਪਕ ਪਿਆਜ਼ ਦੀ ਝਿੱਲੀ ਨੂੰ ਸੂਖਮਦਰਸ਼ੀ ਹੇਠ ਵਿਖਾ ਕੇ ਸੈਲ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਏ। • ਚਾਰਟ ਜਾਂ ਮਾਡਲ ਰਾਹੀਂ ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੈਲ ਦੇ ਨਿਕੜੇ ਅੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਵੇ।
ਪਾਠ-11	ਬਲ ਅਤੇ ਦਾਬ	<ul style="list-style-type: none"> • ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ। • ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਬ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੱਸਣੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। 	<ul style="list-style-type: none"> • ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਟੋਲੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਇੱਕ ਰੱਸੇ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਕਰੋ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨੋਟ ਕਰੋ ਕਿ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਵੱਧ ਬਲ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। • ਇੱਕ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਬੋਤਲ ਅਤੇ ਗੁਬਾਰੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਿਰਿਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਦ੍ਰਵ ਬਰਤਨ ਦੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਦਾਬ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।
ਅਗਸਤ	ਪਾਠ-6 ਜਾਲਣ ਅਤੇ ਲਾਟ	<ul style="list-style-type: none"> • ਉਤਸੁਕਤਾ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਲਾਟ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੁ ਕਰਵਾਉਣਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> • ਮੋਮਬੱਤੀ ਦੀ ਲਾਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ। • ਜਲਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ

			ਕਿਰਿਆ ਕਰਨੀ।
	ਪਾਠ-7 ਪੋਦਿਆਂ ਅਤੇ ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ	<ul style="list-style-type: none"> ਜੰਗਲ, ਜੀਵ ਰੱਖਿਆ, ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ (ਡੀਫਾਰੈਸਟੇਸ਼ਨ), ਜੀਵਮੰਡਲ ਰਿੱਜਰਵ, ਫਲੋਰਾ-ਫਾਊਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਦੇ ਚਿੜੀਆ ਘਰ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਜੀਵਾਂ ਅਤੇ ਪੋਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਕਰਵਾਉਣਾ।
	ਪਾਠ-15 ਕੁੱਝ ਕੁਦਰਤੀ ਘਟਨਾਵਾਂ	<ul style="list-style-type: none"> ਭੂਚਾਲ, ਅਕਾਸ਼ੀ ਬਿਜਲੀ, ਹੜ੍ਹ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਹੜ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਭੂਚਾਲ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।
ਸਤੰਬਰ		ਐਫ.ਏ.-2 (ਮੁਲਾਂਕਣ)	<ul style="list-style-type: none">

ਅਕਤੂਬਰ	ਪਾਠ-12 ਰਗੜ	<ul style="list-style-type: none"> ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚੋਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਰਗੜ ਬਲ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਹਾਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਗਿਆਸਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ- ਕੀ ਰਗੜ ਬਲ ਦੋ ਸਪਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਤਾਵਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਉਣਾ ਕਿ ਰਗੜ ਰਾਹੀਂ ਤਾਪ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਗੜ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
	ਪਾਠ-16 ਪ੍ਰਕਾਸ਼	<ul style="list-style-type: none"> ਪਰਾਵਰਤਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ, ਅੱਖ ਦੀ ਰਚਨਾ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ, ਨੇਤਰਹੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਿਖਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਬਰੇਲ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣ੍ਹ 	<ul style="list-style-type: none"> ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇਤਰਹੀਨ ਵਿਦਿਆਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੇਲ ਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਵਾਉਣਾ। ਅੱਖ ਦੇ ਮਾਡਲ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰ ਬਣਵਾਉਣਾ। ਸਮਤਲ ਦਰਪਣ ਅਤੇ ਪਿੰਨਾਂ ਦੀ

		ਕਰਵਾਉਣਾ।	ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਪਰਾਵਰਤਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਬਣਵਾਉਣਾ।
ਨਵੰਬਰ	ਪਾਠ-13 ਧੁਨੀ	<ul style="list-style-type: none"> ਕੰਪਨ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਰੋਚਕਤਾ ਵਧਾਉਣਾ 	<ul style="list-style-type: none"> ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਕਿ ਧੁਨੀ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਮਾਧਿਅਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੰਪਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਆਵਾਜ਼ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਰਿਆ ਕਰਵਾਉਣੀ।
	ਪਾਠ-18 ਹਵਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ	<ul style="list-style-type: none"> ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਕਾਰਨ, ਬਚਾਅ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ। ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਸੜਕ ਤੇ ਵਧਦੀ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨਾਲ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ। ਗੰਗਾ ਸੁੱਧੀਕਰਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ।
ਅਕਤੂਬਰ- ਨਵੰਬਰ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ			
F. A. 3- Evaluation			
ਦਸੰਬਰ	ਪਾਠ-9 ਜੰਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਜਣਨ	<ul style="list-style-type: none"> ਪ੍ਰੇਖਣ ਦੀ ਕੋਮਲਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ 	<ul style="list-style-type: none"> ਚਾਰਟ ਅਤੇ ਮਾਡਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਅਲਿੰਗੀ ਜਣਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧੀਆ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣਾ।
	ਪਾਠ-10 ਕਿਸੋਰ ਅਵਵੱਸਥਾ ਵੱਲ	<ul style="list-style-type: none"> ਕਿਸੋਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤਾਓ ਸਬੰਧੀ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਕਿਸੋਰ ਅਵਵੱਸਥਾ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਭੋਜਨ ਸਬੰਧੀ ਜੂਰਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
ਜਨਵਰੀ	ਪਾਠ-14 ਬਿਜਲੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ	<ul style="list-style-type: none"> ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਸੋਚ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਚਾਲਕਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਨਾ। ਅਜਿਹੇ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਨੀ ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸੁਚਾਲਕ ਅਤੇ

		<p>ਕੁਚਾਲਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ਬਿਜਲੀ ਮੁਲੰਮਾਕਰਨ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਕਰਵਾਉਣਾ।
ਪਾਠ-17 ਤਾਰੇ ਅਤੇ ਸੂਰਜੀ ਪਰਿਵਾਰ	<ul style="list-style-type: none"> ਵਹਿਮਾ-ਭਰਮਾ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਰਾ ਝੁੰਡਾਂ ਜਾਂ ਤਾਰਾ ਮੰਡਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ ਪੱਥ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ। ਭਾਰਤ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੇ ਗਏ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।
ਦਸੰਬਰ ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ		Evaluation- FA₄